
Franciszek Mazur

Rocznik Kolbuszowski 1, 107-109

1986

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

FRANCISZEK MAZUR

W październiku 1982 r. odszedł na zawsze kolega Franciszek Mazur — długoletni nauczyciel i kierownik Szkoły Podstawowej Nr 1 w Kolbuszowej, zasłużony pedagog, działacz związkowy, oświatowy i społeczno-kulturalny, członek Zarządu Towarzystwa Kultury mi. J. M. Goslara w Kolbuszowej.

Urodził się 21 stycznia 1897 r. w Kolbuszowej Dolnej jako syn Joanny z Bolińskich i Jana Mazurów.

Do sześcioklasowej szkoły ludowej w Kolbuszowej uczęszczał w latach od 1903 do 1909. Po jej ukończeniu do 1914 r. pozostawał w domu, a od września 1914 r. do listopada 1918 r. pracował jako pracownik kancelaryjny w biurze Starostwa w Kolbuszowej. W tym okresie ucząc się prywatnie dążył przez samokształcenie do realizacji swych celów życiowych. Po zakończeniu pierwszej wojny światowej i odzyskaniu przez kraj niepodległości, od listopada 1918 r. przebywał w Krakowie ucząc jako nauczyciel prywatny i uczęszczając na kursy nauczycielskie. W dniu 6 października 1920 r. złożył jako eksternista egzamin dojrzałości w Państwowym Seminarium Nauczycielskim w Starym Sączu i od 1 listopada tegoż roku został mianowany przez Radę Szkolną Powiatową nauczycielem tymczasowym w Porębach Dymarskich a następnie w Woli Ranizowskiej. W 1923 r. uzyskuje patent na nauczyciela szkół powszechnych wydany przez Państwową Komisję Egzaminacyjną w Krakowie i pracuje jako nauczyciel stały w Dzikowcu i Ranizowie.

Nie ustaje w pracy nad sobą, bierze systematycznie udział w wakacyjnych kursach uniwersyteckich m.in. w Zakopanem, Wejcherowie, Lwowie, Nowym Sączu jak też uzyskuje dodatkowe kwalifikacje zawodowe kończąc w 1931 r. roczny Wyższy Kurs Nauczycielski w Krakowie.

W 1933 r. ożenił się z nauczycielką Anną Kozówną, przyszły na świat dzieci, syn i córka. Od 1 listopada 1934 r. w drodze konkursu zostaje mianowany kierownikiem Szkoły Powszechnej w Majdanie gdzie się przenosi z rodziną. W tym okresie pracuje aktywnie w organizacjach społecznych: Związku Nauczycielstwa Polskiego jako członek zarządu Oddziału Powiatowego, P.C.K., Towarzystwie Pop. Budowy Szkół i in. Był też człon-

kiem Państwowej Komisji Egzaminacyjnej dla nauczycieli zdających egzamin praktyczny przy Liceum Pedagogicznym w Rzeszowie.

Ówczesny Inspektor Szkolny oceniał Go w 1931 r. następująco: „zdolny, obowiązkowy, dobry nauczyciel i wychowawca, pracuje nad sobą, pracuje społecznie, ocena bardzo dobra”.

W dniu 1 września 1939 r. nie było rozpoczęcia roku szkolnego, niemiecka agresja na Polskę daje początek drugiej wojnie światowej. Okupant hitlerowski niszczył naród, jego oświatę i kulturę. Prześladował inteligencję a zwłaszcza nauczycieli, aktywistów społecznych, patriotycznych wychowawców młodzieży. Przed dniem 11 listopada 1939 r., Niemcy w dystrykcie krakowskim aresztowali wszystkich nauczycieli oraz wielu właścicieli majątków ziemskich, księży i działaczy politycznych.

Franciszek Mazur po powrocie z wojennej tułaczki był również wśród nich i spędził kilka tygodni w więzieniu na Zamku w Rzeszowie. Następnie w zimie 1940 r. okupacyjne władze szkolne dokonały wymiany nauczycieli z powiatów rzeszowskiego i kolbuszowskiego i F. Mazur został skierowany do Grodziska koło Strzyżowa. Od września 1940 r. przeniesiono Go do Huty Komorowskiej a po jej wysiedleniu do Huciska, które również wysiedlono. W tym samym okresie Niemcy wysiedlili Majdan i Franciszek Mazur zamieszkał z rodziną w Kolbuszowej gdzie od 1 maja 1941 r. został nauczycielem w Szkole Powszechnej, w której pracował do końca okupacji. Brał aktywny udział w tajnym nauczaniu, ucząc kilku przedmiotów u siebie w domu.

Po wyzwoleniu terenów na wschód od Wisły w lecie 1944 r. już od 1 września 1944 r. zostaje kierownikiem Szkoły Powszechnej Męskiej w Kolbuszowej. Szkoła ta następnie stała się koedukacyjną i otrzymała nazwę Szkoły Nr 1, a Franciszek Mazur był jej kierownikiem aż do przejścia na emeryturę, tj. przez 27 lat. Aktywnie działał też na innych odcinkach pracy oświatowej. Uczył na kursie przygotowawczym dla nauczycieli, w gimnazjum dla dorosłych prowadził kursy dla analfabetów, kursy uzupełniające ostatnie klasy szkoły podstawowej, kursy dla rzemieślników i inne. Był członkiem Państwowej Komisji Egzaminacyjnej dla nauczycieli zdających egzamin praktyczny, Komisji Weryfikacyjnej, a po wydarzeniach 1956 r. Przewodniczącym Komisji Rehabilitacyjnej, w 1945 r. współdziałał w odbudowaniu Oddziału Powiatowego Związku Nauczycielstwa Polskiego i był od 1945 r. jego prezesem a od 1949 — viceprezesem.

W 1947 r. został członkiem Polskiej Partii Socjalistycznej, a od zjednoczenia — PZPR, pracował społecznie w P.C.K., Towarzystwie Burs i Stypendiów i w innych organizacjach, był członkiem Prezydium Powiatowej Rady Związków Zawodowych. Był współzałożycielem w 1957 r. Towarzystwa Opieki nad Zabytkami Przyrody i Kultury Materialnej w Kolbuszowej — obecnie działające pod nazwą Towarzystwa Kultury im. J. M. Gosłara, był zawsze członkiem jego zarządu i uczestniczył we wszystkich

spotkaniach i działaniach. Pracował ofiarnie przez wiele lat jako prelegent i organizator — sekretarz Zarządu Pow. w Towarzystwie Wiedzy Powszechnej.

Obowiązki swe, zawodowe i społeczne zawsze wykonywał dobrze i skrupulatnie. Nauczyciel z zamiłowaniem starał się by kierowana przez niego szkoła była najlepsza w środowisku, uczniowie jej zajmowali najczęściej czołowe miejsca w różnych konkursach i przeglądach. A oto wyjątek z charakterystyki z 1963 r., a nie są to zwroty zdawkowe.

„Ob. Franciszek Mazur jest wybitnym pedagogiem, interesuje się problemami pedagogiki i stosuje je w praktyce szkolnej. W pracy szkolnej osiąga b. dobre wyniki nauczania i wychowania. Jako kierownik szkoły b. dobrze organizuje pracę dydaktyczno-wychowawczą. Bierze czynny udział w pracach społeczno-politycznych”.

Władze doceniając Jego pracę i osobowość nadały Mu szereg odznaczeń i medali jak: Medal Dziesięciolecia Odzyskanej Niepodległości (1929), Srebrny Krzyż Zasługi (1938), Medal 10-lecia Polski Ludowej (1954), Złoty Krzyż Zasługi (1958) i Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski (1965). Posiadał też odznakę „Zasłużony dla Województwa Rzeszowskiego”, Złotą Odznakę Związku Nauczycielstwa Polskiego, Srebrną i Złotą Odznakę „Zasłużony Popularyzator Wiedzy — TWP”, Odznakę Honorową PCK i in. W 1971 r. przeszedł na emeryturę, po przepracowaniu 51 lat w zawodzie nauczycielskim.

Był zawsze dobrym, uczynnym, wrażliwym i spokojnym człowiekiem, patriotą oddanym swej ojczyźnie i środowisku. Cieszył się wielkim szacunkiem i zaufaniem władz, nauczycielstwa, wychowanków i wszystkich współobywateli. Skromny i taktowny stanowił wzór do naśladowania. Ostatnie lata pracowitego życia spędził w domu w gronie rodzinnym.

Zmarł 6 października 1982 r. Spoczął na cmentarzu w piaszczystej kolbuszowskiej ziemi, na której żył i dla której pracował przez całe życie.

Pozostanie w naszej dobrej pamięci.